

Elever som uteblir fra skolen

Rutine for skolene og hjelpeapparatet i Arendal

ARENDA
KOMMUNE

Om rutinen

Denne rutinen beskriver Arendal kommune sin praksis når elever har et høyt skolefravær.

Rutinen henvender seg primært til ansatte i skolen og i hjelpeapparatet, som skolehelsetjenesten, Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT) og Familietjenesten.

Innhold:

- Om skolefravær
- Flytskjema
- Beskrivelse av kartlegging og mulig tiltak utfra fraværets karakter og varighet
- Kontaktinfo til tjenestene
- Maler for analyse og dokumentasjon

Innledning

Høyt skolefravær er alvorlig:

- Det er viktig å kartlegge årsak til høyt eller økende fravær så tidlig som mulig. Fraværet går ut over elevens læring, men kan også få sosiale og emosjonelle konsekvenser. Høyt fravær i grunnskolen er en risikofaktor for frafall i videregående skole.
- Målet med rutinen er å oppdage elever med økende fravær tidlig, og sikre at tiltak blir iverksatt.
- Rutinen bidrar til en felles kommunal standard for tidlig innsats og gjelder uansett årsak til fraværet. Det skilles ikke mellom gyldig og ugyldig fravær. Også et høyt "gyldig" fravær kan være alvorlig for elevens læring, og krever at tiltak iverksettes. Rutinen iverksettes ikke i de tilfeller eleven er innvilget permisjon.
- Ordvalg og begreper omkring fravær i skolens ordensreglement bør være de samme ord og begreper som i denne veilederen/prosedyren.

Dokumentasjon er viktig:

Dokumentasjonskrav blir ivaretatt ved å benytte

- Mal møteinnkalling
- Vanlige tiltak og mal for tiltaksplan kan benyttes som referat fra alle møter. Se utfylt eksempel til inspirasjon.
- Sjekkliste faste rutiner og Sjekkliste møter sikrer formalitetene.

(se lenker bakerst i presentasjonen)

Overordnede føringer

- Barn og unge skal få støtten de trenger for å ha det bra hjemme, i barnehagen /skolen og i fritiden.
- For å få det til må en se både helheten ved elevens utfordringer og ressurser.
- Kunnskapstrekanten er et utgangspunkt for et helhetlig perspektiv på hva som er de viktigste faktorene for en god oppvekst.

ARENDA
KOMMUNE

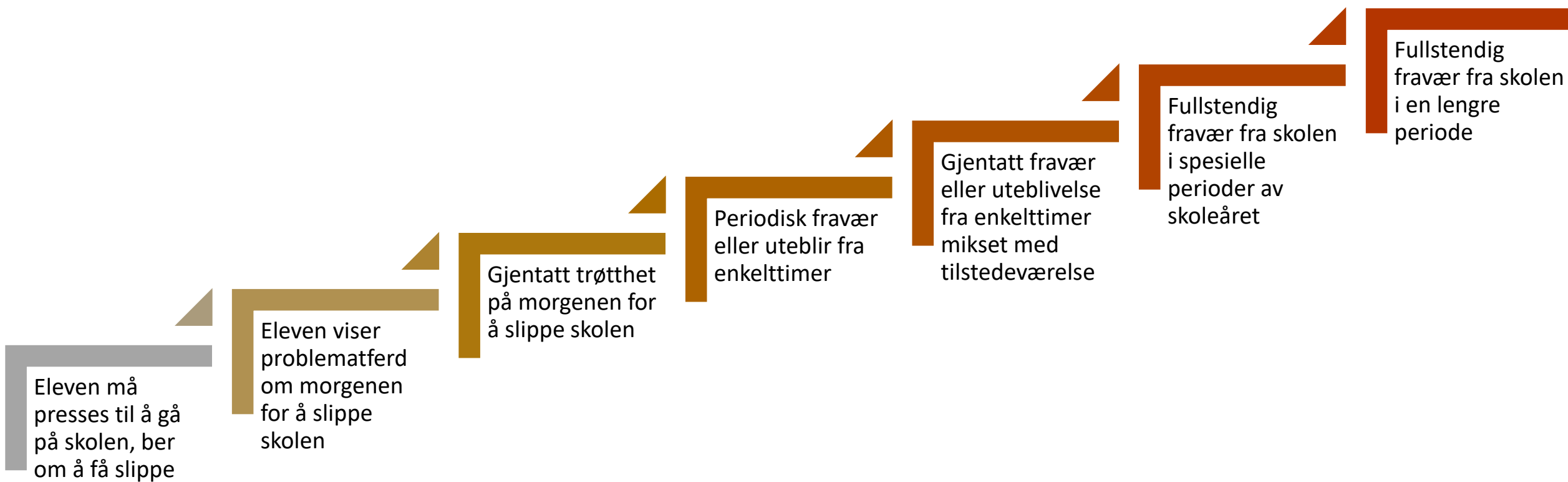
Handler skolefraværet om forhold på skolen eller i hjemmet?

Vi ser at ulike forståelsesrammer kan fokusere enten på skolefaktorer (både de generelle som omhandler "dagens skole" og spesifikke faktorer for skolen eleven går på) eller på forhold ved eleven og dens familie. De ulike forståelsesrammene vil utlede ulike tiltak.

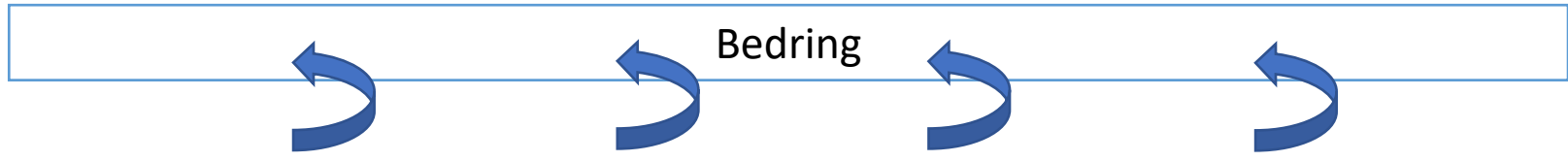
Vi anerkjenner at disse perspektivene vil måtte vektlegges ulikt fra sak til sak. Derfor er det en ressurs at fagpersoner i ulike tjenester bidrar med ulike perspektiver. Det kan bidra til en bredere forståelse av elevens livssituasjon, og kommunens tjenester vil derfor bestrebe seg på å utfylle hverandre og dra nytte av hverandres kompetanse.

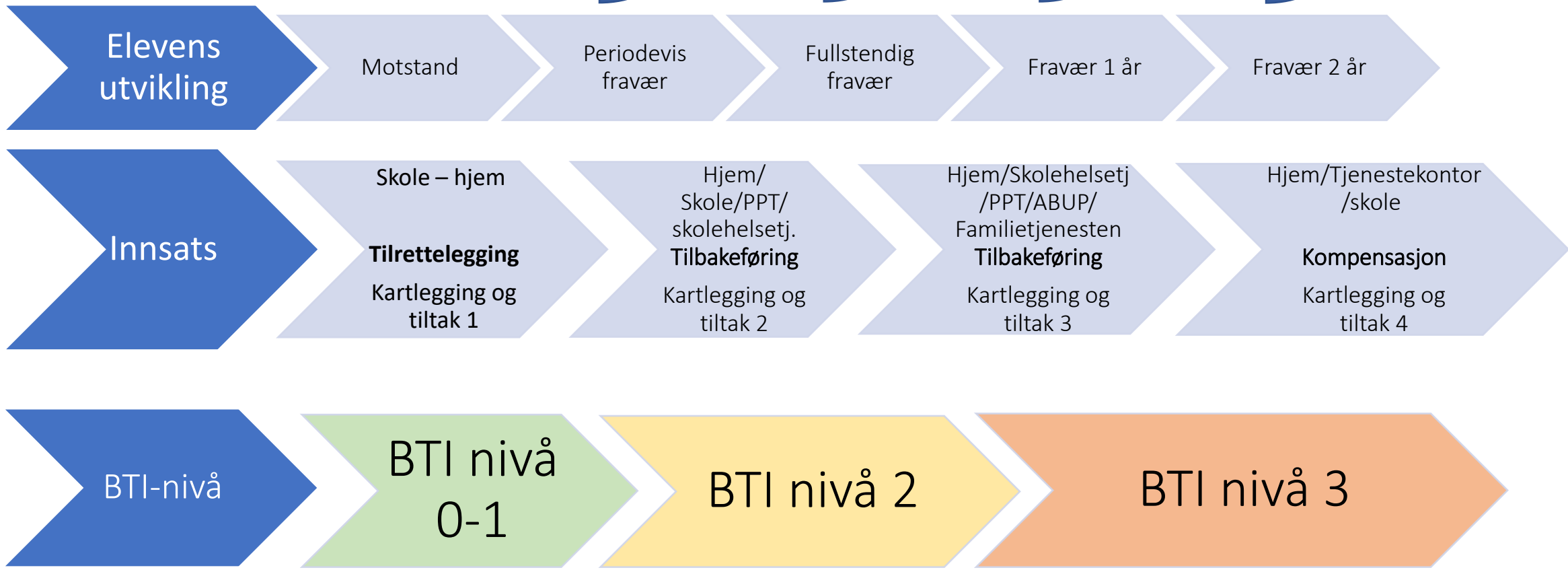
Skolefravær utvikler seg ofte gradvis

Flytskjema

Universell forebygging på skolen

Universalforebyggende tiltak

- Skole-Hjem- Samarbeid
- Universell utforming på skolen
- Trygt klassemiljø
- Trygge relasjoner til ansatte på skolen
- Tilpasset opplæring

Kjennetegn ved elever med høyt skolefravær

- 65 % har opplevd mobbing
- 50 % opplever ikke å ha trygge voksne på skolen
- 40 % mangler venner på skolen
- 60 % har faglige/ lærevesker (29 % av disse allerede i begynneropplæringen)
- 40 % har ADHD
- 80 % har redusert mestringstillit

(Kilde: Amundsen)

BTI nivå 0 - Undring

BTI nivå 1 - Fra bekymring til handling

Det oppstår en undring, enten fordi foresatte tar kontakt eller fordi lærer registrerer høyt fravær.

Undringen drøftes med eleven og foresatte. Kontaktlærer dokumenterer med [Undringsnotat](#) -BTI

Avklar om det er grunn til bekymring:

- Kartleggingspakke 1 benyttes til å finne frem til hva fraværet kan skyldes.
- Ansvar: Kontaktlærer i samarbeid med elev og foresatte

Fra bekymring til handling

- Tiltakspakke 1 benyttes som utgangspunkt for å finne egnede tiltak som kan hjelpe eleven til nærvær på skolen.

Det skal umiddelbart innkalles til tverrfaglig møte på BTI nivå 2 på skolen hvis en elev:

- **er borte fra skolen fem dager sammenhengende**
- **Har 25 % fravær i løpet av tre uker**
- **forlater skolen / kommer sent tre ganger eller mer i løpet av tre uker**
- **Har fått sykemelding fra fastlege.**
- Det er rom for å bruke skjønn, husk å dokumentere med mal: [Dokumentasjon ved unntak fra rutinen](#)

Kartleggingspakke 1

- **Undersøk:**
 - Elevens opplevelse av situasjonen
 - Foresattes opplevelse av situasjonen
- **Beskriv** elevens motstand
- **Kartlegg:**
 - Eleven sine sterke sider og se på muligheter for økt nærvær
 - Omfang av eventuelt fravær, når det har oppstått
 - Hjemmesituasjon (familie, boforhold, samværsordninger)
 - Skolesituasjon (klassemiljø, relasjon til kontaktlærer og andre voksne, klassestørrelse, organisering, sosial situasjon, fysiske forhold)
 - Elevens faglige utvikling

- Kartleggingen **dokumenteres** i Visma Sikker Sak.

Tiltakspakke 1

Tidlig innsats kan bidra til å stanse en negativ utvikling for eleven, og disse tiltakene kan bidra til at eleven lettere kommer seg på skolen:

- Tettere relasjon til kontaktlærer
- En trygg voksen møter eleven på parkeringsplassen på morgenen for å følge eleven inn i klasserommet
- Hjelp eleven i det sosiale samspillet med medelever
- Trygge eleven faglig
- Informere foresatte om ulike [Mestringskurs i Arendal kommune](#) (Vi har kurs om ufrivillig skolefravær, «stille barn», «sinte barn» mm.)
- Tilrettelegge skoledagen i forhold til eventuelle kjente utfordringer eleven måtte ha, for eksempel ved hjelp av veiledere fra [Statped](#) for ulike diagnosegrupper
- Aktivitetsplan etter opplæringsloven §9A, legg til grunn evt eksisterende Individuell Opplæringsplan

Sett en tidsfrist for å evaluere om innsatsen har ønsket virkning for eleven.

BTI nivå 2 – Tverrfaglig innsats

Dersom tiltakene fra BTI nivå 1 ikke fører frem innen tidsrommet man har blitt enig om, og/eller fraværskriteriene er oppfylt, innkalles det til BTI nivå 2 møte.

- Uansett om eleven blir med på møtet eller ikke, er det viktig at elevens stemme blir hørt og notert i forkant og tatt med i møtet. Benytt [Samtalekart-BTI](#) eller mal [Analyse av opprettholdende faktorer](#)
- Deltakere på møtet er rektor/avdelingsleder, kontaktlærer, begge foresatte, helsesykepleier og eleven. Dersom andre instanser er kjent med eleven eller eleven har ekstraressurser på skolen, kan disse innkalles i samråd med foresatte. Benytt [Mal møteinnkalling](#)
- Rektor/avdelingsleder skal lede møtet. Det anbefales å bruke [mal for tiltaksplan](#) i møtet.
- Skolen setter i gang tiltak ut fra den enkeltes behov i samarbeid med foresatte og eleven. I alle saker er det viktig å få frem elevens stemme.
- Det avtales tid til oppfølgende møte hvor tiltak evalueres. Oppfølgingsmøte skal holdes til avtalt tidsfrist. Ved fortsatt høyt fravær koordineres videre saksgang av rektor/avdelingsleder. Videre henvisninger kan bli aktuelt.
- Dersom fraværet er blitt merkbart mindre eller helt borte i løpet av perioden med tiltak, vil gjennomføres et oppsummeringsmøte hvor saken avsluttes, eller det gjøres avtaler om videre tiltak som er nødvendige for å sikre fortsatt positiv utvikling.
- Hvis det ikke avholdes oppfølgende møte begrunnes dette og dokumenteres i elevmappen.

Kartleggingspakke 2

Etter BTI-2-møte skal familien ha fått en god oversikt over aktuelle hjelpeinstanser og dere har sammen avklart hvem som kan være med å løse deres utfordringer. PPT, helsesykepleier eller Familietjenesten bygger videre på dokumentasjon fra kartleggingspakke 1 og kan kartlegge:

- Sykehistorie (f.eks. med firfotmodellen)
- Søvn og ernæring
- Status psykisk helse, f.eks. symptomer på angst, depresjon, rigiditet mm.
- Status på faglig og kognitiv utvikling
- Risikofaktorer hos barnet, som nevroutviklingsforstyrrelser, traumebelastning
- Risikofaktorer i hjemmet / omgangskrets
- Risikofaktorer i skole / nærmiljø
- Fritidsaktiviteter og venner
- Hvordan skolen legger skolen til rette for kjente utfordringer

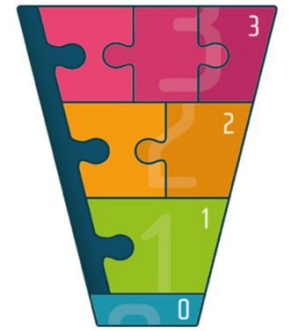
Tiltakspakke 2

Disse tiltakene kan benyttes når tiltakene fra tiltakspakke 1 ikke har hatt tilstrekkelig effekt:

- Aktivitetsplan
- Støtte på fritidsarenaen der dette er nødvendig for å sikre at barnet opplever mestring og ikke mister deltagelsen i det sosiale felleskapet.
- Tiltak utledet av kartleggingspakke 2.

BTI nivå 3 – omfattende tverrfaglig samarbeid

Dersom tverrfaglig oppfølgingsmøte på nivå 2 ikke har gitt ønskede resultater, og fraværet fortsatt er høyt, er det grunn til å etablere et mer omfattende tverrfaglig samarbeid rundt eleven og familien.

[Mobilt skoleteam](#) bistår skolene i arbeid med elever eller grupper

[BTI-team](#) har fokus på hele familiens situasjon og bistår med å samle et lag av fagpersoner som skal jobbe sammen med barnet/ungdommen og de foresatte. Tilbudet er frivillig for familiene, og vi innhenter samtykke fra foresatte til å invitere aktuelle instanser som kan bidra med løsninger, for eksempel Skolehelsetjenesten, Familietjeneste, PPT, Barnevern, NAV, fritids/kulturarbeidere eller fastlege.

Kartleggingspakke 3

- BTI-teamleder og familien har en forsamtale hvor hele familiens situasjon blir kartlagt, og vi finner ut på hvilke andre områder eleven og familien kan trenge bistand.
- BTI-team benytter [Kartleggingsskjema familie](#)
- Ved behov for langvarige og koordinerte tjenester får familien hjelp til å ta kontakt med Tjenestekontoret for å vurdere om det er behov for å utarbeide en [Individuell plan](#), og få tildelt en koordinator.

Tiltakspakke 3

Her er noen **eksempler på tilbud** eleven og de foresatte kan få

- Skolelos (Familietjenesten)
- Tilrettelegging/støtte fra PPT
- Behandling for psykiske vansker i Familietjenesten
- Hjelp til henvisning til spesialisthelsetjenesten (for eksempel ABUP, HABU eller Barne- og ungdomsavdelingen)
- Sandum skole/Hovetun (kommunale alternative opplæringsarenaer)
- Innsats for å styrke elevens hjemmesituasjon
- Tiltak utledet av kartleggingspakke 3.

Kartleggingspakke 4

Ved behov for langvarige og koordinerte tjenester får familien hjelp til å ta kontakt med Tjenestekontoret for å vurdere om det er behov for å utarbeide en [Individuell plan](#), og få tildelt en koordinator. Kartlegging gjennomføres av tjenestekontoret og kan omfatte spørsmål som:

- Berører elevens situasjon familiemedlemmer i en grad som nødvendiggjør offentlig hjelp til disse, særlig søsken som pårørende?
- Gjør elevens situasjon tilknytningen til arbeidsmarkedet for en eller begge foresatte utfordrende?
- Blir elevens utfordringer en økonomisk belastning for familien, eller kan familiens økonomiske utfordringer vanskeliggjøre elevens nærvær på skolen?
- Foresatte oppfordres å ta kontakt med stafettholder dersom noen av disse utfordringer skulle oppstå ved et senere tidspunkt.
- Kartlegging av fravær og faglig utvikling
- Etterspør dokumentasjon fra kartleggingspakkene 1, 2 og 3

Tiltakspakke 4

Barn med kroniske tilstander, inkludert ufrivillig skolefravær, må følges opp etter en plan som er utarbeidet av eleven/foresatte og involverte aktører fra kommunen, spesialisthelsetjenesten eller andre relevante bidragsyttere.

På dette trinnet skal det jobbes tverrfaglig, og det skal avklares hvilken tjeneste som samordner innsatsen.

Elementer i planen kan være:

- Alternativ undervisning (delvis eller helt)
- Digital undervisning/robot
- Pleiepenger/omsorgslønn

Barn og unge med behov for langvarige og koordinerte tjenester har rett til å få utarbeidet en [Individuell plan](#)

Det understrekes at alternativ undervisning må brukes med stor varsomhet. Dette er et inngripende tiltak som gir økt risiko for at eleven mister tilhørigheten til medelever. Det medfører også risiko for en betydelig smitteeffekt på medelever. Det kan likevel være nødvendig for å unngå at eleven ikke får noe undervisning.

Samarbeidspartnere i saker hvor elever uteblir kan være:

- Fastlege
- PPT
- Skolehelsetjenesten
- Familietjenesten
- Mobilt skoleteam
- Barnevernet
- Spesialisthelsetjenesten (ABUP, HABU, Barneavdeling)
- Tjenestekontoret
- Frisklivssentralen
- Frivillighet
- Kulturenheten (fritid)
- Forebyggende enhet ved politiet
- NAV

ARENDA
KOMMUNE

[Kontaktinformasjon - Arendal kommune](#)

Maler for arbeid med skolefravær

- [Undringsnotat](#) - sett ord på undringen, vær konkret!
- [Mal møteinnkalling](#)
- [Dokumentasjon ved unntak fra rutinen](#)
- [Analyse av opprettholdende faktorer](#), mal og eksempler
- [Vanlige tiltak og mal for tiltaksplan](#), mal og eksempler
- [Sjekkliste faste rutiner](#)
- [Sjekkliste møter](#)

Malene er også tilgjengelig i Visma sikker sak

